

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 15 września 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 19421
Znak sprawy: PM8.054.1.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu

Interpelacja nr 19421 **Interpelacja w sprawie planu redukcji deficytu sektora finansów publicznych**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 19421 Pana Posła Jarosława Krajewskiego w sprawie planu redukcji deficytu sektora finansów publicznych informuję:

ad pyt. 1. Jaka jest aktualna prognozowana ścieżka deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2026–2030, wyrażona zarówno w złotych, jak i jako procent PKB?

Aktualnie trwają prace nad projektem ustawy budżetowej na rok 2027. W terminie do dnia 30 września 2026 roku Rada Ministrów uchwali ostateczny projekt ustawy budżetowej na rok 2027 i wraz z uzasadnieniem przedłoży go Sejmowi. Wstępny

projekt ustawy budżetowej na rok 2027, przedłożony przez Ministra Finansów i Gospodarki został przyjęty przez Radę Ministrów 28 sierpnia 2026 roku¹. W przyjętym wstępnym projekcie budżetu na rok 2027 prognozuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zarówno w roku 2026, jak i 2027 wyniesie 7,1% PKB.

Ostateczny projekt ustawy budżetowej na rok 2027 wraz z prognozami fiskalnymi będzie dostępny po finalizacji na etapie rządowym prac nad projektem ustawy budżetowej na rok 2027, tj. do końca września 2026 roku.

Ścieżka deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych na lata 2026-2030 zostanie przedstawiona w *Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych*. Dokument ten przedstawiany jest Sejmowi wraz z uzasadnieniem projektu ustawy budżetowej.

Ad pyt. 2. Jaką łączną wartość działań konsolidacyjnych – w podziale na zwiększenie dochodów oraz ograniczenie lub zmianę struktury wydatków – rząd planuje przeprowadzić w latach 2027–2030 i jakie główne instrumenty mają zostać wykorzystane?

Działania konsolidacyjne nakierowane na zmniejszenie nierównowagi fiskalnej (zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych) zostały omówione w *Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028*². Dokument ten ma charakter ramowy. Oznacza to, że nie zawiera informacji o wszystkich narzędziach prowadzących do zmniejszenia nierównowagi fiskalnej. Konkretnie działania (w dochodach, wydatkach czy też reformy strukturalne), zapewniające ten cel, są przedstawione w projektach corocznych budżetów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej³ państwa członkowskie powinny regularnie, okresowo przedłożyć Radzie Unii Europejskiej (UE) i Komisji Europejskiej oraz opublikować średniookresowe plany budżetowo-strukturalne⁴. Kolejny średniookresowy plan budżetowo-strukturalny będzie zawierał informacje o działaniach przewidzianych w okresie objętym tym planem.

Polska, jako kraj objęty procedurą nadmiernego deficytu, dwa razy w roku (wiosną i jesienią) raportuje Komisji Europejskiej o działaniach podejmowanych dla realizacji rekomendowanej ścieżki wydatkowej. Informacje te publikowane są na stronie

¹ <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-budzetowej-na-rok-20225>
<https://www.gov.pl/web/finanse/projekt-przekazany-do-rds27>

² Dokument dostępny jest pod adresem: <https://www.gov.pl/attachment/79efe355-72dc-45f5-87f4-5f363bc4f9d6>

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) numer 1466/97

⁴ Średniookresowy plan budżetowo-strukturalny to dokument zawierający zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, obejmujący okres cztero- lub pięcioletni, w zależności od zwykłej długości kadencji parlamentarnej w tym państwie członkowskim

Ministerstwa Finansów (Ministerstwo Finansów => Co robimy => Średniookresowy plan budżetowo-strukturalny)⁵.

Działania konsolidacyjne na rok 2027 zostały zaprezentowane w projekcie ustawy budżetowej na rok 2027 przekazanym Radzie Dialogu Społecznego w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i strony pracodawców⁶.

Od 2024 r. konsekwentnie rozwijane jest nowe podejście do zarządzania finansami publicznymi, ukierunkowane na bardziej celowe i efektywne wykorzystanie środków publicznych. Projekt budżetu na rok 2027 przygotowano w nowym układzie prezentowania wydatków, który pozwoli lepiej powiązać środki publiczne z zadaniami realizowanymi przez państwo oraz odpowiedzialnością organów/jednostek za ich wykonanie. Poprawa szeroko rozumianej ściągalności podatków, ograniczanie szarej strefy i zmniejszająca się luka VAT zwiększają możliwości skutecznego pozyskiwania należnych dochodów publicznych. Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi analitycznych i informacyjnych pozwala coraz precyzyjniej identyfikować nieprawidłowości i kierować działania tam, gdzie występuje największe ryzyko uszczupień dochodów publicznych.

Projekt budżetu, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb oraz możliwości finansowych państwa, przewiduje koncentrację środków tam, gdzie w danym okresie wymagane jest szczególne zaangażowanie państwa. Priorytetowymi wydatkami państwa w roku 2027 będą wydatki na takie obszary jak:

- bezpieczeństwo państwa i ochrona ludności,
- system zdrowia i bezpieczeństwo zdrowotne obywateli,
- bezpieczeństwo energetyczne i transformacja energetyczna,
- strategiczne inwestycje infrastrukturalne,
- wzmacnianie potencjału i konkurencyjności polskiej gospodarki.

Głównym źródłem wzrostu dochodów budżetu państwa w 2027 r. będą dochody podatkowe. Wzrost dochodów podatkowych będzie wynikał zarówno z przewidywanego wzrostu aktywności gospodarczej i związanej z nim bazy podatkowej, jak również z efektów działań podejmowanych w celu zwiększenia efektywności poboru podatków oraz z proponowanych zmian w systemie podatkowym.

Działania o charakterze konsolidacyjnym przewidziane na rok 2027 w zakresie podatków i składek omówiono m.in. w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2027 w rozdziale dotyczącym stabilizującej reguły wydatkowej (rozdział I.3. Stabilizująca reguła wydatkowa). Do najważniejszych działań zaliczyć należy:

- zmiany w parametrach skali podatkowej, zmniejszenie limitu na ryczałcie, podwyższenie stawki CIT z 19% do 22% dla podatników, u których wartość przychodu uzyskana w roku podatkowym poprzedzającym dany rok podatkowy przekroczyła równowartość 50 mln euro, a także podwyższenie stawki daniny solidarnościowej o 1 pkt proc. wynikające z projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (UD458) skorygowane

⁵ <https://www.gov.pl/web/finanse/sredniookresowy-plan-budzetowo-strukturalny>

⁶ <https://www.gov.pl/web/finanse/projekt-przekazany-do-rds27>

o skutki utrzymania niektórych parametrów skali podatkowej, w łącznej wysokości 14,4 mld zł,

- zmiana wysokości opłaty przedkoncesyjnej i opłaty koncesyjnej dla przedsiębiorstw energetycznych w ramach projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo energetyczne (UD457), w wysokości 3,6 mld zł,
- podwyższenie stawki CIT dla przedsiębiorstw z branży energetycznej w ramach projektu ustawy o udzielaniu wsparcia na obniżenie cen energii dla przemysłu energochłonnego (UD459) w wysokości 2,8 mld zł,
- działania w zakresie podatków ukierunkowane na zmianę zachowań konsumentów sprzyjające celom społecznym i zdrowotnym obejmujące: aktualizację uwzględnionych w kwocie wydatków na rok 2026 skutków aktualizacji stawek opłaty od środków spożywczych (tzw. opłaty cukrowej) oraz objęcia opłatą suplementów diety w opakowaniach o objętości powyżej 200 ml, koncentratów innych niż syropy oraz napojów zawierających co najmniej 20% soku oraz do 5g cukrów, które jednocześnie zawierają substancje słodzące lub kofeinę lub taurynę w ramach projektu ustawy o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym (UD417) jak również wprowadzenie opłaty za zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi oraz za zezwolenie na wyprzedaż posiadanych zapasów napojów alkoholowych, w części dotyczącej opłaty za napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml w ramach projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia przychodów Narodowemu Funduszowi Zdrowia (UD416), a także podwyższenie stawki VAT na określone napoje bezalkoholowe, w których udział masowy soku owocowego, warzywnego lub owocowo-warzywnego wynosi nie mniej niż 20%, w tym piwo bezalkoholowe i napoje energetyczne w ramach projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (UD327), w łącznej wysokości 2,7 mld zł,
- wprowadzenie systemu tzw. globalnego podatku minimalnego (GloBE) w ramach ustawy z dnia 6 listopada 2024 r. o opodatkowaniu wyrównawczym jednostek składowych grup międzynarodowych i krajowych (Dz. U. poz. 1685) w wysokości 2,4 mld zł,
- wprowadzenie podatku rekompensującego (tzw. podatku cyfrowego) w ramach projektu ustawy o podatku rekompensującym od niektórych usług (UD385) w wysokości 1,7 mld zł,
- zwolnienie z podatku VAT zakupów w ramach instrumentu SAFE zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2025/1106 z dnia 27 maja 2025 r. ustanawiającym instrument na rzecz Zwiększania Bezpieczeństwa Europy ("instrument SAFE") poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego, w wysokości – 4,4 mld zł (niższe dochody).

W kontekście skali konsolidacji warto przywołać stabilizującą regułę wydatkową (SRW), która pełni rolę wykonawczą dla EDP poprzez mechanizm korygujący i zapewnia wymaganą przez przepisy UE konsolidację finansów publicznych. Kluczowe w kontekście konsolidacji są dwa parametry SRW: korekta K_n i wartość działań dyskrejonalnych.

Wielkość korekty kwoty wydatków K_n (K_{2027}), o której mowa w art. 112aa ust. 1 ustawy o finansach publicznych, której wysokość, zgodnie z art. 112ab ust. 1 ustawy o finansach publicznych, odpowiada dostosowaniu zgodnemu ze ścieżką wydatków netto zatwierdzoną przez Radę Unii Europejskiej z uwzględnieniem elastyczności wynikającej z krajowej klauzuli wyjścia, w łącznej wysokości wynosi – 16,3 mld zł, zaś prognozowana na rok 2027 wartość ogółem działań

dyskrecjonalnych, o której mowa w art. 112aa ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wynosi 27,6 mld zł.

Ad pyt. 3. Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie zasady, zgodnie z którą każda nowa trwała ulga podatkowa lub nowy trwały wydatek publiczny pogarszający wynik sektora musiałby być wskazany wraz z trwałym źródłem jego sfinansowania?

W polskim systemie finansów publicznych istnieją reguły, które w wieloletniej perspektywie wspierają realizację przez sektor instytucji rządowych i samorządowych, jako całość, zobowiązania państw członkowskich UE w obszarze polityki budżetowej, w szczególności wspierają przestrzeganie wartości odniesienia i przepisy dotyczące deficytu i długu określone w art. 1 Protokołu (nr 12) w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Takim instrumentem jest stabilizująca reguła wydatkowa (SRW) określona w ustawie o finansach publicznych (art. 112aa – art. 112db). Celem SRW jest zapewnienie średniookresowej stabilności finansów publicznych w Polsce, ze szczególnym naciskiem na utrzymanie stabilności długu, przy jednoczesnym ograniczaniu nierównowag w przypadku przekroczenia wartości referencyjnych dla deficytu (3% PKB) i długu (60% PKB) sektora instytucji rządowych i samorządowych (sektora GG).

SRW pełni funkcję wykonawczą wobec procedury nadmiernego deficytu (EDP) poprzez swój mechanizm korygujący oraz zapewnia konsolidację fiskalną wymaganą przez reguły UE.

SRW określa maksymalny poziom wydatków jednostek nią objętych. Zakres jednostek objętych SRW określa art. 112aa ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Należy zauważyć, że SRW objęta jest większość wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych. Reguła ta obejmuje wydatki budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, związku metropolitalnego, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej, państwowych funduszy celowych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i zarządzanych przez niego funduszy, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i funduszy zarządzanych przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowego Funduszu Zdrowia, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych, a także funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw. SRW ma charakter rekurencyjny. Co do zasady, łączne wydatki tych jednostek powinny rosnać w tempie średniookresowego tempa wzrostu PKB.

Mechanizm SRW powoduje, że w przypadku nowych wydatków jednostek objętych SRW, które transakcyjnie nie podlegają wyłączeniu z SRW⁷, wydatki te muszą być sfinansowane w wyniku rozdysponowania wolnej przestrzeni wydatkowej wynikającej z SRW i/lub repriorytetyzacji wydatków.

⁷ Zakres wyłączeń określa art. 112aa ust. 2 i 2e ustawy o finansach publicznych. Są to m.in. wydatki finansowane z bezzwrotnej pomocy UE oraz współfinansowanie projektów finansowych z tych środków.

W poziomie wydatków wyznaczanym przez SRW uwzględnia się także zmiany w poziomie podatków i składek w rozumieniu ESA2010. Prognozowana wartość ogółem działań dyskrejonalnych, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 mających wpływ na dochody organów i jednostek objętych SRW odpowiednio powiększa lub pomniejsza ogólny dopuszczalny poziom wydatków objętych SRW.

Reguły w zakresie polityki budżetowej wynikają także z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97. Rozporządzenie to wprowadza jednolity wskaźnik operacyjny oparty na stabilności długu służący za podstawę ustalania ścieżki wydatków i prowadzenia rocznego nadzoru finansów publicznych dla każdego państwa członkowskiego UE. Nadzór oparty jest na tzw. „wydatkach netto”, czyli wydatkach sektora instytucji rządowych i samorządowych po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrejonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez UE, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

Od lipca 2024 roku Polska jest na podstawie decyzji Rady UE objęta procedurą nadmiernego deficytu. 21 stycznia 2025 roku Rada UE przyjęła rekomendacje dla Polski dotyczące zlikwidowania nadmiernego deficytu. Wskazała też, że w tym celu niezbędne jest przestrzeganie tempa wzrostu wydatków przedstawionego w Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028 przyjętym przez rząd i przekazanym do instytucji UE w październiku 2024 roku.

Dokonywana przez Komisję Europejską cykliczna ocena wdrażania przez państwa członkowskie rekomendacji Rady UE (zarówno dotyczących procedury nadmiernego deficytu, jak i zatwierdzających średniookresowe plany budżetowo-strukturalne) polega wyłącznie na ocenie przestrzegania zalecanej przez Radę UE ścieżki wydatków netto.

Pragnę dodatkowo zauważyć, że w przypadku rządowych projektów aktów normatywnych (np. projektu ustawy, projekt rozporządzenia) odrębną część uzasadnienia projektu stanowi ocena skutków regulacji tzw. OSR, który zawiera w szczególności wpływ regulacji na sektor finansów publicznych (dochody, wydatki, wynik) oraz wskazanie źródeł finansowania, zwłaszcza jeżeli projekt pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ministerstwo Finansów opiniując projekty aktów normatywnych na etapie uzgodnień międzyresortowych dużą wagę przywiązuje do oceny projektu pod kątem wpływu proponowanych rozwiązań na finanse publiczne oraz efektywność wydatkowania środków publicznych.

Oznacza to, że aktualnie istnieją mechanizmy, które nakazują uruchomienie działań korygujących w przypadku wprowadzania zmian mających wpływ na pogorszenie wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych, w szczególności takich które skutkują przekroczeniem wartości referencyjnych w zakresie deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Wprowadzenie zaproponowanego mechanizmu wymaga regulacji na poziomie ustawowym i pozostaje w kompetencji władzy ustawodawczej, jednak już obecnie istnieją mechanizmy pełniące zbliżoną rolę.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów